

Povzetek projekta Po kreativni poti do znanja 2017 – 2020, 3. odpiranje, za namen objave in predstavitve na spletni strani sklada

1. Polni naslov projekta: ŠOLA SOLINARSTVA

2.

- V katero področje na prvi klasifikacijski ravni KLASIUS-P-16 se uvršča projekt glede na vsebinsko zasnovo (neustrezno področje izbrišite):

07 - Tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo

2. V sodelovanju z: (navede se univerza oz. samostojni visokošolski zavod, ki je prijavil projekt in članica, ki je nosilka projekta ter partner/ja – podjetje/ji oz. organizacija, ki je/sta bilo/i vključeno/i v projekt)

Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta in

Soline Pridelava soli d.o.o. in

Javni zavod Republike Slovenije za varstvo kulturne dediščine ZVKDS

3. Besedilo:

- Opredelite problem, ki se je razreševal tekom izvajanja projekta

- Poklic solinarstva je deficitaren. Zaledje Sečoveljskih solin ni več povezano s solinami, čeprav v tem prostoru vlada velika brezposelnost. Živi le še peščica ostarelih solinarjev, ki so vir 700-letnega znanja o tradicionalni pridelavi soli. Da bi ohranili to znanje, ki je nesnovna kulturna dediščina in hkrati ohranili in postopoma obnovili snovno kulturno dediščino in kulturno krajino Sečoveljskih solin, predlagamo ustanovitev šole solinarstva.

700-letna, po nekaterih virih pa tisočletna tradicija pridelave soli v Sečoveljskih solinah je oblikovala izjemno krajino, ki je rezultat harmoničnega in vzdržnega sožitja med človekom in silami narave. Z dolgo tradicijo se tukaj prideluje jedilna sol izjemne kakovosti in beline, ki jo zagotavlja t. im. petola, skozi stoletja vzgojena površinska osnova solnih polj. Medtem ko je za človeka sol eksistencialnega pomena, je prav tako zdravo tudi solinsko blato. V sistemu solnih polj, kanalov, pretokov, zapornic, vetrnic in solinarskih hiš se skriva stoletno znanje, nesnovna dediščina, ki je nastala v skladu z modrim ravnanjem v naravi in z njo. Snovna dediščina je posledica tega znanja.

Ker je sol za človekovo prehrano eksistencialnega pomena, ni vseeno, kakšna je njena kvaliteta. V Sečoveljskih solinah pridelujemo izjemno kvalitetno sol, ki je v Sloveniji žal ne cenimo dovolj, znanje, nesnovna kulturna dediščina o pridelavi soli na tradicionalni način pa se prenaša le še interno znotraj podjetja Soline d.o.o. in je v rokah peščice solinarjev. Hkrati v delu Sečoveljskih solin, imenovanem Fontanigge, solna polja propadajo, opuščena polja pa je že v veliki meri sukcesivno prerasla narava. S tem Sečoveljske soline izgubljajo 700-letno snovno in nesnovno kulturno dediščino. Tako izgubljam tudi za ta prostor značilno kulturno krajino.

- Opišite potek reševanja problema oz. kratek povzetek projekta

Študenti arhitekture, krajinske arhitekture, agronomije, živilstva, sociologije in pedagogike

so poiskali primerno lokacijo za šolo na robu solin na območju med opuščeni objekti rudnika premoga in objekti železniške postaje opuščene proge Parenzane. Načrtovali so idejno arhitekturno in krajinsko-arhitekturno zasnovo objekta šole in šolo urbanistično vpeli v širši prostor med Sečovljami in solinami ter jo tako povezali z zaledjem solin. Natančno je bil oblikovan šolski program oziroma predmetnik šole s teoretičnimi in praktičnimi vsebinami, ki povezujejo pridelovanje soli s pridelovanjem pridelkov na kmetijskih zemljiščih v zaledju.

Šolo solinarstva smo prostorsko vpeli med Sečovlje in vzhodni rob solin v prostor med zaščitenimi objekti opuščene rudnika premoga in opuščene železniške postaje Parenzane. Odstranili smo umetno nasutje med obstoječimi objekti in novo nosilno konstrukcijo v mrežnem rastru (8m x 8m) postavili na nivo poti, ki vodi iz Sečovelj ob nabrežju Drnice. Mrežni raster nosilnih stebrov omogoča fleksibilno in fazno gradnjo pritličnega teoretičnega in proizvodnega dela šole. Oba dela šole sta prostorsko razmaknjena in ustvarjata spodnji javni trg, s katerega je vhod v učilnice, kabinete in laboratorije na eni strani in v proizvodni del s skladišči in hladilnicami na drugi strani trga. Pot iz Sečovelj, ki poteka skozi razširjeni podhod pod regionalno cesto, se zaključi z vhodom na spodnji trg. Ob ta vhod je postavljena lokalna tržnica. Spodnji trg je tako prepleten z različnimi šolskimi in javnimi vsebinami. Obrnjen je proti jugu, kjer je ob reki Drnici oblikovan mandrač. V njem so zasidrane šolske maone, s katerimi dijaki prevažajo požeto sol s solnih polj v šolsko skladišče.

Spodnji trg je pokrit s streho, ki nudi poleti globoko senco. Ta streha je hkrati zgornji odprti javni prostor, ki ga definirajo spomeniško zaščiteni in prenovljeni objekti z novimi muzejskimi in informativnimi vsebinami, ter z dvema novima pritličnima objektoma, restavracijo na jugovzhodnem in dijaški paviljon na severozahodnem vogalu trga. Na zgornji trg vodijo stopnice in dvigalo s središča spodnjega trga, ob robu osenčenega parkirišča med regionalno cesto in nasipom Parenzane pa po tem nasipu klančina in široke stopnice. Na zgornjem trgu je oblikovanih več različnih ambientov: globoka senca široke pergole ob objektih Parenzane in nove restavracije, relikv rudniškega jaška, vhod v premogovniški in solinarski muzej ter pohodna preproga materine dušice pred dijaškim paviljonom. Z zgornjega trga se odpirajo pogledi na gričevje zaledja solin, na solna polja ter na šolski vrt, terasasto zgrajen ob zahodni fasadi učilnic, odmaknjen od njih tako, da z njimi tvori amfiteater za šolske prireditve.

- Navedite in opišite rezultate projekta ter njihov doprinos k družbeni koristnosti

Šola bo za svoje potrebe generirala postopno oživitev solnih polj in solinarskih hiš in bo s tem prispevala k družbeni odgovornosti tudi do snovne kulturne dediščine. S proizvodnim delom šole, v katerega bo vključeno konzerviranje s soljo avtohtonih pridelkov iz agrarnega zaledja, bo vzpodbujena kmetijska pridelava avtohtonih pridelkov v zaledju in posledično povezava solin z zaledjem. Anketa je pokazala, da bi kar devet kmetij z zanimanjem sodelovalo s šolo solinarstva in njenim proizvodnim programom. Šola solinarstva bo fizično povezana z muzejem solinarstva v Fontaniggah s takšnimi prostorskimi rešitvami, ki ne bodo motile pridelave soli na eni in zaščiteni naravo na drugi strani. S to rešitvijo je mogoče predstaviti vhod v soline za obiskovalce na območje šole in s tem na slovensko stran državne meje.

Predvidevamo mnoge družbene koristi, ki temeljijo na sledečih predpostavkah:

1. Predvidevamo, da lahko hranimo in postopoma obnovimo propadla solna polja in solinarske hiše in s tem snovno kulturno dediščino staro 700 in več let le, če vzpodbudimo proizvodnjo sečovljske soli.

2. Za večjo proizvodnjo potrebujemo mlade generacije solinarjev, kajti solinarsko znanje je trenutno v rokah le še peščice ostarelih solinarjev. Z njimi lahko izgubimo stoletno znanje o solinarstvu, izgubimo lahko torej nesnovno kulturno dediščino, ki jo je težko rekonstruirati, ko je enkrat dokončno izgubljena.
3. Zato potrebujemo poklicno šolo solinarstva, ki bo ohranila nesnovno kulturno dediščino in hkrati s svojim praktičnim delovanjem na solnih poljih tudi snovno kulturno dediščino.

Šola solinarstva ima tri osnovne cilje in sledeče družbene koristi:

- A. S šolo želimo povečati količino pridelane soli s postopnim oživljanjem opuščenih solnih polj in solinarskih hiš.
- B. S šolo želimo povezati agrarno zaledje solin s solinami, kot je nekoč že bilo povezano.
- C. S šolo želimo razvijati nova delovna mesta tako na solnih poljih kot v proizvodnji konzerviranja s soljo avtohtonih pridelkov iz zaledja solin. Šola lahko s prodajo lastnih izdelkov na domačem in tujem tržišču pridobi finančna sredstva za sofinanciranje svojega programa.

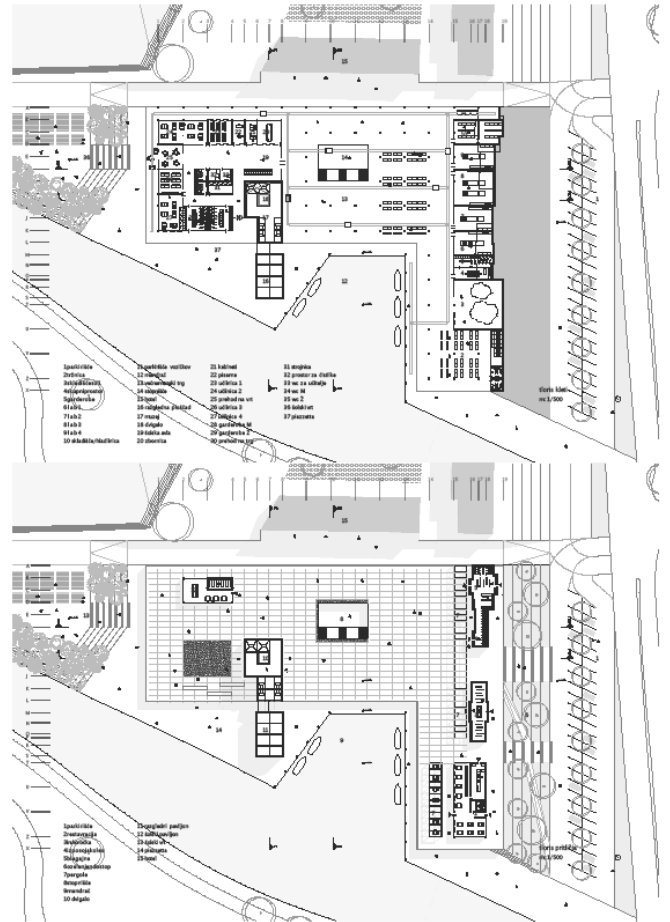
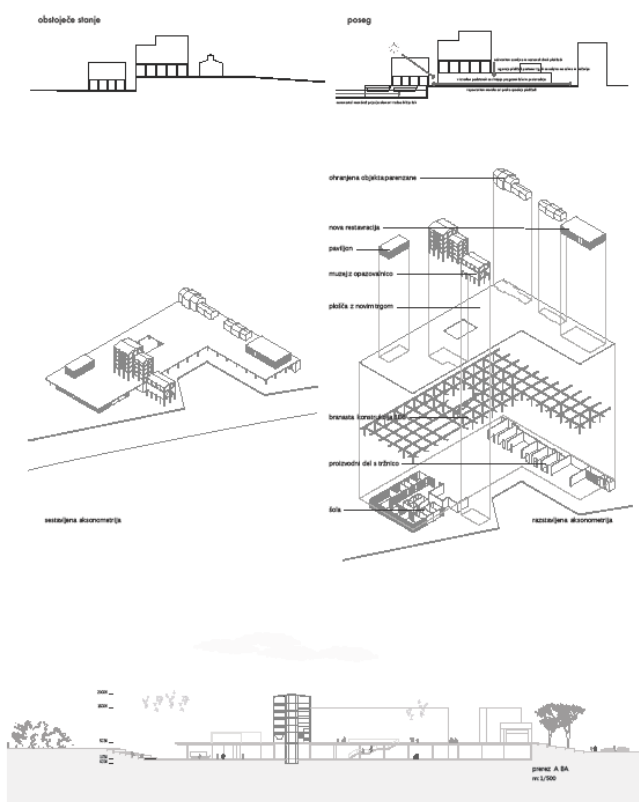
Ustanovitev solinarske šole bi imela tako večplastno družbeno korist od ohranitve snovne in nesnovne dediščine do odpiranja novih delovnih mest. S tem bi zmanjšali problematično brezposelnost mladih v piranski občini in posledično verjetno tudi zlorabo drog med brezposelno mladino.

Nenazadnje pa bi bila lahko povečana količina pridelane soli lažje dostopna prebivalcem Slovenije, kar je še posebej pomembno, če se zavedamo, kako kulinarično vrhunska je sečoveljska (Piranska) sol.

4. Priloge:

- Slikovno gradivo: Priložite vsaj dve sliki npr. sliko končnega produkta, sliko študentov pri delu na projektu, sliko s sestankov ipd. Pri pošiljanju slik bodite pozorni, v kolikor gre za končni produkt, da bo zadoščeno zahtevam glede informiranja in obveščanja (ustrezni logotipi itd.).

PROJEKT ŠOLA SOLINARSTVA V SEČOVLIJAH

Slika 1: Arhitekturna idejna zasnova Šole solinarstva: aksonometrija, vzdolžni prerez, tloris pritličja šole in spodnjega trga, tloris zgornjega trga - situacija

Slika 2: Z ekskurzije v Sečoveljske soline

Slika 3: Prenos znanja arhitekta doc. Leona Belušiča v podjetju Soline Pridelava soli d.o.o.

Slika 4: Opušeni objekti rudnika premoga v Sečovljah, preverjanje obstoječega stanja